

והכמים אומרים: פטר החמור אין צריך להקבר, כי משעת הפרשה זכו בו כהנים, וכבר נפדה בשה, ונפקע איסורו; והטלה ינתן לכהן, שכבר זכו בו שבט הכהנים משעת פדיון. (13)

גמרא:

שנינו במשנה: המפריש פדיון פטר חמור ומת, רבי אליעזר אומר חייב באחריותו כחמש סלעים של בן:

אמר פירש רב יוסף: מאי טעמא דרבי אליעזר?

לכהן כלום, כלומר, אין הישראל חייב לפדותו עוד כדי ליתן לכהן, וכדעת חכמים שאינו חייב באחריותו.

מת פטר החמור עצמו אחר הפדיון וקודם שנתן את הפדיון לכהן:

רבי אליעזר אומר: יקבר פטר החמור, כי הואיל ולרבי אליעזר הרי הוא חייב באחריות הטלה, הרי זה כאילו לא הפרישו ולא נפקע איסור הנאת פטר החמור; והישראל מותר בהנאתו של טלה, כלומר, מותר הוא להשתמש בטלה, שהרי זה כמי שלא הפרישו.

באחריותו כדי לקיים מצות הנתינה! ולכאורה צריך לפרש, שמצות הנתינה תחילת דינה מה שיש פדיון בידו, אבל מה שיש לו בביתו פטר חמור, אינו מחייבו אלא בהפרשה ולא בנתינה. [אך צריך עיון בזה מדברי החזון איש בכורות יז יא, שכתב: חיוב הנתינה לכהן בפטר חמור אינה דבר המתחדש לאחר הפרשה, אלא פטר חמור מחייב נתינת שם לכהן, כמו חמש סלעים דפדיון הבן, אבל תרומות ומעשרות הוא ענין המתחדש אחר הפרשה, וקודם שהפריש עדיין אין חובה עליו לגבי הכהן כלום, שחוב הנתינה הוא תרומה, ועדיין אין תרומה בעולם קודם הפרשה].

ב. מתבאר ממשנתנו לדעת רבי אליעזר, שבהפרשת פדיון פטר חמור אין הפדיון נעשה של שבט הכהונה, ומשום שלמד כן מפדיון הבן. ואם כן למדנו שבפדיון הבן אין ההפרשה עושה ולא כלום.

אך הנה במהרי"ט אלגאזי בפרק יש בכור [סז ג] כתב בדעת רש"י והרא"ש, דפדיון הבן חשיב כשאר מתנות כהונה, דמשעה שהפרישם הוי ממון כהן, ואין לבעלים בהם כי אם טובת

פטר החמור עצמו לכהן מפקעת את האיסור כמו נתינת הפדיון לכהן. והיתר זה אינו שייך בישראל. [אחרונים].

13. א. נתבאר על פי לשון רש"י.

ובפשוטו, כל משנתנו מחלוקת אחת היא, אם זכו הכהנים בפדיון משעת הפרשה. שלחכמים זכה שבט הכהונה מיד בהפרשה, וכיון שכן אינו חייב באחריות, כי כבר נתקיימה מצות הפדיון בזכיית שבט הכהונה בו, וגם הפקעת איסור ההנאה תלויה בזכיית שבט הכהונה בפדיון, [או בנוסח אחר: בקיום מצות הפדיון], וכיון שלחכמים זכו כבר כהנים, נפקע איסור ההנאה, והטלה של כהן הוא. ואילו רבי אליעזר סובר, שלא זכו הכהנים כלום על ידי הפרשה, וממילא חייב הוא באחריות, שמצות הפדיון לא נתקיימה כי לא עשה ולא כלום, ואיסור ההנאה לא נפקע משום שהוא תלוי בזכיית הכהנים [או בנוסח אחר: בקיום מצות הפדיון, ראה שיטה מקובצת אות ג], ומשתמש הישראל בו כי שלו הוא.

ומיהו קשה: הרי ודאי מצות נתינה לכהן פרטי יש בפדיון פטר חמור, ולמה אינו חייב